

Antin nú ella verður ov seint

Oddagrein

Í skjótt 25 ár hava vit sagt, at nú má nakað gerast við útoyggjarnar. Niðurlagið hevur verið, at verður einki gjørt, so verða útoyggjarnar avtoftaðar. Men nú er ikki bara galið við útoyggjunum. Í dag kunnu vit siga, at partur av føroyska útjaðaranum er so illa fyri, at har býður ikki bótur.

Orðaskiftið um útoyggjar og útjaðaran tók seg uppáttá um fugloyingar í summar skipaðu fyri fólkafundi um evnið, hvussu bjarga vit útoyggjunum. Men síðani er komið alt meiri fram, at nakað má eisini gerast við útjaðaran sum heild, um vit ikki skulu góðtaka, at hann bara minnar, samstundis sum Havnin og eini tvey onnur meginøki mennast.

Á fólkafundinum á Kirkju tók lögmaður undir við hugskotinum at seta eina skjóttarbeiðandi nevnd, sum skuldi hava til endamáls at koma við uppskotum um, hvussu vit aftur fáa fólk at trívast í útoyggjum. Nevndin er ikki sett enn, men um dagarnar varð upplýst, at Anfinn Kalsberg, lögmaður, hevur sett fólk at gera arbeiðssetningin hjá nevndini.

Nógv uppskot vórðu nevnd á fólkafundinum í Fugloy. Summi frálík, onnur meiri romantisk enn veruleikakend. Men fyri at fáa fólk at trívast í útoyggjum og í fjar-skotnum bygnum er tvingandi neyðugt við nøkrum grundleggjandi tænastrum. Nevntast kunnu: gott og biligt ferðasamband, góður skúli, serligar skattasømdir, vissa um, at lækni kann koma skjótt á staðið, og sjálvandi, fyrst og fremst, arbeiði og alternativir arbeiðsmøguleikar.

Júst hesin spurningurin verður kanska ein av teimum torforasti at greiða, tí neyvan verður lætt at stovna lönandi arbeiðspláss á smáplássum í hesum ný-liberalistisku cost benefit-tíðum. Ikki minst, tá Caragatalitið verður havt í huga. Men hvussu víkir og vendir skulu vit gera tað liviligari í útoyggjunum og á smáplássunum.

Spurningurin er ofta viðgjörður á hesum stað, og vit kunnu endurtaka, at tað mest grundleggjandi er, at fær útoyggjafólk og smábýgdafólk ikki brúksrættin til jørðina, verður vónleyst at fáa fólk at stóðast. Og just jørðin verður kanska tann gordiski knúturin, sum verður ringur at loysa. Men verður hesin og teir nevndu spurningarnir ikki loystir, verða fleiri bygdir, og kanska oyggjar við, manntómar um fá ár. So álvarsom er stóðan.

Sosialurin

Lesarabrøv:

Tingmenn fyrri valdømi ella fyrri landið

Tað sær út til, at tað hevur vakt áhuga og ikki sort av ósing millum manna, at nakrir tingmenn, valdir í teim økjum vit vanliga rópa útjaðaraøki, hava tikið seg saman í ein áhugabólk við tí endamáli at verja vinnuligar og búskaparligar lívstreytir í teirra valdømi.

Tá ið ein lesur fjölmiðlarnar ella lurtar eftir teimum, fær ein ta uppfatan, at hesir tingmenn gera nakað odið. Ja enn tá orðið statskvett hevur verið nevnt, og onkur lógmáður sigur, at teir arbeiða í stríð við stýris-skipanarlógina. Nakrir suðurstreymoyartingmenn samanbera arbeiðið hjá bygdatíngmonnum við teirra egna, og eru so mikið frimóðigir at siga, at teir, sum ikki eru úr Havn, bert reka bygga-ella lokalpolitikk. Meðan høvuðsstaðartingmenn reka landspolitikk.

Útjaðaramenninir fáa hart og týðuligt at vita, at teir eru valdir á ting at arbeiða til gagns fyrri alt landið og ikki (bert) fyrri sitt øki.

Tað er rætt, at Føroya Løgting er mánnað við 32 tingmonnum, sum skulu skapa karmar og lóggeva fyrri alt Føroya land. Men hesir persónar skulu allir arbeiða út frá eini egnu sannføring og bakgrund. Sambært valloginum fyrri Føroya hava vit sjei valdømi við tilsamsans 27 valdømis-

valdum tingmonnum harafturat 5 eykavaldar tingmenn, sum eisini verða valdir í onkrum av hesum valdømi. Í løtuni er samansetingin henda:

Valdømi	Valdømisvaldir	Eykavaldir	Tilsamsans
Norðuroyggiar	4		4
Eysturoy	5	1	6
Norðurstreym	2	1	3
Suðurstreym	8	3	11
Vágarnar	2		2
Sandoy	2		2
Suðuroy	4		4
	27	5	32

Allir hesir 32 tingmenninir eru valdir fyrri 6 ymiskar flokkar, og harvið hava teir bólkad seg eftir flokspolitiskum hugsjónum. Hesir bólkarnir fáa eisini serstak- en peningaligan stuðul úr landskassanum, sum skal nýtast til at upplýsa um, hvat just teirra flokkur stendur fyrri.

Men harumframt eru teir valdir í sjei ymiskum valdømi, og grundgevingin fyrri, at vallogin ásetur, at teir skulu veljast í ymiskum valdømi er just tann, at umframt at hava flokspolitisk sjónarmið, skulu teir eisini á tingi fara fram sjónarmið til serligt gagn fyrri teirra valdømi. Tað sigur seg sjálvt, at ein tingmaður av Viðareiði kennir betur trupulleikarnar har norðuri og í Norðuroyggi sum heild enn ein havna- ella

suðuroyartingmaður. Ein vágamaður veit eisini betur, hvat rørist í Vágum enn ein eysturoyartingmaður. Men harfyri er tað ikki útilokað, at bæði norðingurin og vágamaður

bygd. Vit hava fleiri ferðir upplivað, at just tingmenn frá miðokjunum hava verið harðliga ímóti tiltøkum, sum hava stóran landsgagnligan týdning, og sum nærmast eru fortreytir fyrri øktari menning av øllum føroyska samfelagnum. Vit kunnu bert nevna tvey dømi sum Smyril (Morten Mols) í síni tíð og Vágatunnlin. Byggir tú bert út í miðokkinum og gloymir útjaðarnar, fært tú eitt skeivt samfelag. Og bæði búskaparlig og mentunarlig virði fara fyrri skeyti.

Harvið er ikki sagt, at tingmenn skulu bólkast seg upp í fanatiskar partar ímóti hvørjum øðrum. Men at arbeiða saman um felags áhugamál fyrri at betra argumentationina kann ikki vera galið. Tað kunnu heldur ikki teir, sum halda seg hava onnur áhugamál, hava nakað ímóti. Um teir hava tað, so er onkur orsök til at teir ræðast.

Jógvan Sundstein

Órættvís viðgerð av Heilbrigðinum

Tað harmar meg at hoyra, hvussu illa farið verður við Jákupi Lindenskov og Inga Mohr í sambandi við húsini hjá Heilbrigðinum á Velbastað.

Eg ivist ikki í, at menninir gera hatta úttan at hava egnan vinning fyrri eyga, og eg veit, at Heilbrigði ger eitt megnar arbeiði.

Annars rindar landið so

nógvar aðrar bygningar, har landið leigar frá privatum. Í hesum føri er tað bara ein formalitetur sum skal fáast í rættlag í landsstýrinum, so eigur landið bygningin.

Vildi bara gera vart við hesa órættvísu viðgerð.

Sverri Djurhuus
Tórshavn

Limatilgongd til Føroya Arbeiðsgevarafelag

Føroya Arbeiðsgevarafelag hevur havt eitt kunningarátak um felagið, m.a. fyrri at fáa nýggjar limir, og higartil eru 25 nýggjir limir skrásettir í ár

Fyri úttan at vísa á at sáttmálarin við arbeiðarafelagini og S&K eru eksklusivir, og hetta merkir, at arbeiðsgevarar, ið hava fólk hjá hesum feløgum í starvi, hava skyldu til at vera limir í Føroya Arbeiðsgevarafelag, hevur eisini verið víst á fyrimunirnar við at verða limur í Føroya Arbeiðsgevarafelag, sum er eitt megin-felag fyrri alla arbeiðsgevarasiðuna, og umsitur tey stóru sáttmálakini, m. a. við S&K og arbeiðara-

felagini.

Umframt hettar tekur felagið sær av nógvum ymiskum uppgávum so sum: Politiska ávirkan: Vinnurnar vegna verður arbeitt við at ávirka allar tær lógir og reglugerðir, sum landsstýrið, lögting, umsiting, stovnar og kommunur seta í verk, soleiðis at hesar tæna og ikki darva vinnuna.

Felags sáttmálar fyrri vinnuna: Vegna vinnuna ger Arbeiðsgevarafelagið

sáttmálar við lönðtakarafelagini, ið tryggja stóðug viðurskifti á arbeiðsmarknaðinum og tálma lønarvøkstur í mesta mun. Ráðgeving og tænasta: Felagið veitir limum sín- um holla ráðgeving og tænastu á ymiskum økjum: Starvsfólkaviðurskiftir og leiðsla, sáttmálar, lógir og reglugerðir á vinnuøki- num.

Kunning: Arbeiðsgevarafelagið veitir kunning um privatu vinnuna, vinnulig

viðurskiftir og tann týdningin vinnan hevur fyrri samfelagið, bæði úteftir og gjøgnum føroyskar miðlar. Fundir og orðaskiftið fyrri leiðslun innan vinnuna: Vinnuhúsið er miðdepil fyrri vinnuligum orðaskifti og viðger av felags málum innan ymiskum vinnugrein- imar.

Higartil eru 25 nýggjir limir skrásettir í ár, og tað fegnast felagið sjálvandi um.